

**TILSKUDD TIL KULTURTILTAK - NORGES
DØVEFORBUND**

Mie Berg Simonsen

Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74.

Januar 2005

Innhold

Målsettinger	3
Økonomiske rammer	3
Organisering	4
Målgrupper og brukere	4
Aktivitet	5
Plassering i feltet	5
Forvaltningshistorie	6
Vurderinger	6

Tilskuddet til kulturtiltak for døve over post 74 går til Norges Døveforbund, som er en interessepolitisk organisasjon med ca 2 500 medlemmer. Døveforbundet anser ikke at kulturtiltak eller kulturformidling er en del av forbundets kjernevirksomhet, men søker, og viderefordeler, midler fra Norsk kulturråd, fordi ”samfunnet ikke har kompetanse og ikke evner å tilrettelegge kulturtilbud for døve”¹.

Grunnlaget for dette evalueringsnotatet er egevalueringen fra Norges Døveforbund til Norsk kulturråd, mai 2004, svar på oppfølgingsspørsmål samt informasjon fra forbundets hjemmeside på Internett².

Målsettinger

I følge tilsagnsbrevet fra Norsk kulturråd er målene med tilskuddet å

- stimulere til økt kulturarbeid for og med døve og døvblinde,
- arbeide for økt interesse og økt egenaktivitet hos målgruppen, og
- tilrettelegge for særskilte kulturtilbud og bedre tilgjengeligheten til allerede eksisterende tilbud.

Økonomiske rammer

Tilskuddet over post 74 fra Norsk kulturråd var i 2004 på kr. 664 000³. Størrelsen på tilskuddet har variert de senere årene, men har alt i alt vist en liten nedgang.

Kulturvirksomheten er organisert som et eget område, ”Prosjekt kulturvirksomhet”, med eget budsjett og regnskap innenfor forbundets generelle budsjett/regnskap, og tilskuddet over post 74 utgjør godt over halvparten av dette. Andre tilskudd til kulturtiltak kommer fra Norsk Amatørteaterråd og til teatertolkning direkte fra

¹Norges Døveforbunds egevaluering til Norsk kulturråd, mai 2004, s. 5.

² www.deafnet.no.

³ Norsk Døveforbunds samlede driftsinntekter i 2003 var på vel 8 mill. kr., hvorav vel 6 mill.kr. var offentlige tilskudd fra flere departementer og instanser. Det største tilskuddet kom fra SHD, kap. 621 post 74, og det nest største var voksenopplæringsmidler.

Kultur- og kirkedepartementet over kap. 324 post 78⁴. Barne- og ungdomsutvalget i Norges Døveforbund får dessuten årlige tilskudd fra LNU/Frifondmidler⁵.

Organisering

Som nevnt ovenfor er kulturvirksomheten innenfor Norges Døveforbund organisert som et eget område. Tilskuddet over post 74 går i alt vesentlig til personer, grupper og foreninger som søker Døveforbundet om midler til forskjellige kulturelle aktiviteter og det forvaltes av en kulturkonsulent som forbundet har ansatt i 20% stilling. Forvaltningen skjer i samråd med et kulturutvalg på 5 medlemmer, som er rekruttert fra forskjellige lokale døveforeninger.

Fra 1999 til 2002 hadde Norges Døveforbund en kulturkonsulent ansatt på full tid, men dette opphørte

på grunn av forbundets svake økonomi, samt at det ikke var samsvar mellom tilskuddet fra Norsk kulturråd og det å ha egen kulturkonsulent. Vi reorganiserte kulturvirksomheten ved i større grad å desentralisere bruken av kulturmidlene. I stedet for å arrangere mange kulturtiltak sentralt, inviterer vi heller foreningene til å søke om midler til å drive ulike kulturelle tiltak lokalt. Vi mener at denne omorganiseringen har gitt mer kultur til enkeltpersoner for en gitt sum tilskudd fra Norsk kulturråd⁶.

Norges Døveforbund mener imidlertid at en optimal organisering av kulturarbeid bygger på at en person er ansatt i hel stilling som kulturkonsulent. Etter forbundets mening vil det sikre utvikling av nødvendige nettverk så vel som god kontinuitet og dynamikk.

Målgrupper og brukere

Alle døve og tegnspråkbrukere er målgrupper for kulturmidlene, også foreldre som har døve eller hørselshemmede barn. Unge døve og tegnspråkbrukere er en særlig viktig gruppe å nå.

⁴ I 2004 var dette på kr. 300 000 (st.prp.nr.1, 2004-2005), og disse midlene inngår ikke i ”Prosjekt kultur” i budsjetter/regnskap.

⁵ I 2004 var dette på kr. 129 676.

⁶ Norges Døveforbunds egevaluering til Norsk kulturråd, mai 2004, s. 2.

Aktivitet

Tilskuddet over post 74 kan betegnes som en slags overrisling av kulturtilbud og – aktiviteter rettet mot døve. De spenner over et stort spekter, fra egenaktiviteter i form av samlinger og til gjesteturneer/besøk i lokale foreninger, Døves kulturdager, instruktørstøtte til amatørteateroppsetninger, foredragsstøtte, studieturstøtte, støtte til Det norske tegnspråketeater, stipend og diverse kulturaktiviteter.

Kulturkonsulentens 20 % -lønn dekkes også av tilskuddet.

Tilskuddet over post 74 synes å være særlig viktig for den årlige gjennomføringen av Døves kulturdager, som Norges Døveforbund har arrangert sammen med lokale døveforeninger siden 1967:

Kulturtilbudet for de døve i Norge er lite. Det består av de årlige kulturdagene, noen lokale opptredener og nå 1-2 besøk av det profesjonelle turneteateret ”Teater Manu” (Det norske tegnspråketeater). Døve kan ikke på samme måte som hørende medmennesker delta i det offentlige kulturtilbudet som finnes på musikk- og teaterfronten, da vi ikke hører og en stor del av tilbudet forutsetter god hørsel. Det er meget viktig at vi har Døves Kulturdager hvert år hvor vi kan gi døve kulturtilbud i et tegnspråkmiljø, for de døve har ikke slike tilbud i nærmiljøet ... Kulturdagene varer fra fredag til søndag med ulike innslag som for eksempel teater-fremføring, folkedans, utstilling/stand, barn/ungdomsprogram, show, kunst/tegning, work-shop osv. Denne helgen er en unik sjanse for landets døve til å treffes, oppleve kulturtilbud for og av døve.⁷

På de stedene Kulturdagene arrangeres, samler de mellom 500 og 1000 døve, avhengig hvor i landet det er og størrelsen på lokalene.

Plassering i feltet

Norges Døveforbund er, naturlig nok, sentral i forhold til de særlige (kultur)behov som døve mennesker har. Selv om forbundet først og fremst fordeler midler til lokallag og enkeltpersoner, er det også samarbeid med aktører som forvalter andre statlige tilskudd til kulturtiltak rettet mot døve. Gjennom ABM-utvikling blir det gitt et eget tilskudd til produksjon av video/CD-rom-bøker for døve og til Døves Media (til bl.a. produksjon av fjernsynsprogram). Foreningen Norges Døvblinde får tilskudd over kap. 326 post 78 og Det Norske Tegnspråketeater får tilskudd over kap. 324 post 78 (i 2004 kr. 7 190).

⁷ Norges Døveforbunds egevaluering til Norsk kulturråd, mai 2004, s. 1.

Forvaltningshistorie

Tilskudd til kulturaktiviteter innenfor rammen av Norges Døveforbund kom inn på statsbudsjettet i 1994, i følge forbundets egevaluering. I Norsk kulturråds arkiv finnes tilsagnbrev for 1999, samt årsrapport for 1997, og det tyder på at tilskuddet først ble forvaltet av Kulturdepartementet, for så å bli overført til Norsk kulturråd fra 1995.

Vurderinger

Tilskuddet over post 74 er åpenbart viktig for å få gjennomført ulike kulturtiltak rettet mot døve. Det har preg av driftsstøtte til kulturformidling og overveiende amatørpreget egenaktivitet blant forbundets medlemmer, og ligger i så måte fjernt fra Kulturrådets øvrige satsningsområder.

Som virksomhet kan Norges Døveforbund betraktes som en frivillig organisasjon. Tilskuddet til Norges Døveforbund over post 74 bør derfor sees i sammenheng med den frivillige virksomheten som Kultur- og kirkedepartementet, i følge St.prp.nr., 2004-2005, skal overta ansvaret for. Slik dette nye kap. 0315 Frivillighetsformål i dag synes å være definert og avgrenset i KKDs budsjett, faller riktignok ikke organisasjoner som Norges Døveforbund umiddelbart inn. Men en diskusjon om, og hvordan, også denne typen frivillig virke på kulturområdet bør forvaltes innenfor en slik sammenheng synes uunngåelig.